

Forslag

til

Lov om ændringer i lov om egnsudvikling.

Fremsat den 24. oktober 1968 af *handelsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 228 af 3. juni 1967 om egnsudvikling foretages følgende ændringer:

1. § 6, stk. 1, 3. punktum ophæves.

2. § 6, stk. 2, affattes således:

„Stk. 2. Garantien kan ikke overstige 90 pct. af anlægsudgifterne ved det pågældende projekts gennemførelse med fradrag af de hertil optagne foranstående lån, for hvilke der ikke er ydet garanti efter denne lov, samt med fradrag af tilskud ydet i henhold til § 11.“

3. § 11 udgår. I stedet indsættes:

„§ 11. I særlig vanskeligt stillede egne af landet kan der i hvert finansår inden for et beløb af 20 mill. kr. ydes tilskud til industri- og servicevirksomheder til dækning af de i § 6, stk. 1, nævnte anlægsudgifter.

Stk. 2. Tilskud kan ikke overstige 25 pct. af de nævnte anlægsudgifter.

Stk. 3. Såfremt en virksomhed, hvortil der er ydet tilskud, ophører, afhændes eller udlejes inden for en periode af 5 år fra tilskuddets udbetaling, kan der stilles krav om hel eller delvis tilbagebetaling af dette.“

4. Efter § 11 indsættes:

„§ 11 a. Tilskud kan ydes til industrivirksomheder, der i forbindelse med etable-

ring, væsentlig udvidelse eller produktionsomstilling har haft væsentligt forringede driftsresultater, der kan henføres til særlige vanskeligheder i forbindelse med virksomhedens placering i et industrielt mindre udviklet område.

Stk. 2. Tilskud kan kun ydes til virksomheder, som har opnået bistand til anlægsfinansiering i henhold til § 6, eller som er oprettet i erhvervsejendomme, til hvis opførelse der er ydet lån i henhold til § 9.

Stk. 3. Tilskud kan ikke ydes, hvis der er hengået mere end 3 år fra det tidspunkt, da den i henhold til § 6 opnåede garanti er sat i kraft, eller indflytning har fundet sted i en erhvervsejendom, til hvis opførelse der er ydet lån i henhold til § 9.“

5. § 14 affattes således:

„§ 14. Det fastsættes på de årlige finanslove, inden for hvilke beløb der i henhold til loven kan ydes garantier og lån samt tilskud i henhold til §§ 11 a og 12.“

6. I § 16, stk. 3, 1. punktum, ændres „§§ 7 og 11“ til „§§ 7 og 11 a“.

§ 2.

Tilskud efter § 11 kan kun ydes til projekter, der påbegyndes efter lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget.

Ved den seneste revision af egnsudviklingsloven, der gennemførtes ved lov nr. 228 af 3. juni 1967 om egnsudvikling (folketingstidende 1966-67: 1547, 2424, 4291, 4415; A. 2017; B. 1217; C. 625) indførtes

Handelsmin. j. nr. 500-68.

en række bestemmelser, der tilsigtede at styrke den industrielle vækst i de erhvervsmæssigt svagest udviklede dele af landet.

Blandt de bistandsformer, loven hjemler, er

hovedvægten lagt på ydelse af finansieringsbistand i form af garanti for lån til anlægsfinansiering ved oprettelse, flytning, udvidelse, rationalisering, produktionsomstilling og lign. Herudover er der i begrænset omfang mulighed for at yde garanti for lån til driftskapital, ligesom der er adgang til at yde garanti for lån til foretagelse af rationaliseringsundersøgelser.

Loven hjemler endvidere adgang til at yde lån til kommuner til opførelse af erhvervsbygninger til salg eller udleje samt til at yde tilskud til dækning af særlige udgifter, herunder udgifter til oplæring og træning af arbejdskraft, der står i forbindelse med en virksomheds placering i et industrielt mindre udviklet område.

Endelig er der hjemmel til at yde tilskud til foretagelse af undersøgelser og til udarbejdelse af planer og projekter af almen betydning for et områdes erhvervsmæssige udvikling samt til driften af regionale udviklingsudvalg.

For finansåret 1968/69 er tilsagnsrammen for ydelse af garantier fastsat til 100 mill. kr., medens tilsagnsrammen for ydelse af lån til opførelse af industrihuse udgør 25 mill. kr. For ydelse af tilskud til de ovennævnte formål er fastsat en tilsagnsramme på i alt 3 mill. kr.

I medfør af bestemmelsen i egnsudviklingslovens § 5, stk. 1, fastsætter handelsministeren, i hvilke egne af landet lovens bistandsordninger kan finde anvendelse. En fortegnelse over de i henhold hertil fastsatte egnsudviklingsområder er optaget som bilag 2 til lovforslaget.

Erfaringerne viser, at egnsudviklingsområderne er særlig følsomme i beskæftigelsesmæssig henseende. En økonomisk politik, som tilstræber at holde den økonomiske aktivitet i en sådan balance, at man undgår en inflationær udvikling, må derfor suppleres med særforanstaltninger, som kan medvirke til en erhvervsmæssig og beskæftigelsesmæssig fremgang i disse dele af landet uden samtidig at føre til en overophedning af samfundets almindelige økonomi med deraf følgende overbeskæftigelse og uønskede pris- og lønstigninger i landet i øvrigt.

Inden for de områder, der kan drage fordel af den gældende egnsudviklingslovs bistandsordninger, består der i dag betydelige forskelle med hensyn til udviklingsgrad og ledighed, og det må derfor anses for påkrævet i særlig grad at koncentrere en lovgivningsindsats om stimulering af den økonomiske vækst i de særlig svagt stillede områder. Uden en sådan må det befrygtes, at disse områder varigt vil udvise en svagere vækst end de øvrige egnsudviklingsområder.

Der tænkes specielt på det nordjyske område,

Bornholms og Tønder amter, men også enkelte andre egne vil kunne komme på tale.

En forstærket egnsudviklingsmæssig indsats må sigte på at skabe yderligere tilskyndelse til at iværksætte industriel aktivitet og anden virksomhed, der kan øge antallet af arbejdspladser, begrænse ledigheden og inddrage arbejdskraft fra landbruget, efterhånden som denne frigøres herfra. Den øjeblikkelige situation taler for, at der gennemføres foranstaltninger, som hurtigt kan medføre et beskæftigelsesmæssigt opsving samtidig med, at man fastholder sigtet på varigt at forbedre de svagest udviklede områders erhvervsstruktur.

Som en foranstaltning, der tager sigte på samtlige egnsudviklingsområder, foreslås det, at hjemmelen til at yde garanti for lån til anlægsfinansiering udvides således, at der åbnes adgang for økonomisk stærke foretagender til at opnå bistand og dermed motivere disse til at investere i et egnsudviklingsområde.

For at opnå en stærkere industrialisering i de særlig vanskeligt stillede områder må det gøres økonomisk tillokkende for virksomheder at investere her. I lighed med, hvad der er tilfældet i en række andre lande, må der kunne tilbydes virksomhederne sådanne direkte økonomiske fordele, at de kan blive udslaggivende for valget af beliggenhed.

Disse økonomiske fordele må have en sådan størrelse, at de ikke alene giver kompensation for de ulemper, der i opbygningsperioden er forbundet med virksomhedens placering i det pågældende område, men tillige virker attraktive herudover. Grundsynspunktet må dog stadig være, at de med egnsudviklingsbistand etablerede virksomheder på længere sigt skal kunne eksistere på de for erhvervslivet almindeligt gældende vilkår.

På denne baggrund foreslås der åbnet adgang til inden for de ovennævnte særlig vanskeligt stillede områder at yde tilskud til dækning af indtil 25 pct. af de med et projekt forbundne anlægsudgifter.

Det forudsættes, at afgrænsningen af de områder, hvor denne bistandsordning kan bringes i anvendelse, foretages af handelsministeren i medfør af lovens § 5, stk. 1.

Den hittidige adgang til at yde tilskud til industrivirksomheder, der i forbindelse med etablering, væsentlig udvidelse eller produktionsomstilling må forventes at få eller har haft særlige udgifter, herunder udgifter til oplæring og træning af arbejdskraft, som følge af beliggenhed i et industrielt mindre udviklet område, foreslås indsnævret under hensyn til det af arbejdsministeren samtidig forelagte ændringsforslag til lov om erhvervsmæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere.

Med hensyn til ændringsforslagets indhold henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser og til de i bilag 1 til lovforslaget anførte paralletekster.

Den årlige tilsagnsramme for ydelse af garantier har siden 1962 udgjort 100 mill. kr. Såfremt tilsagnsrammen udnyttedes fuldt ud, kunne der i forbindelse med kreditforeningslån og virksomhedernes egeninvestering finansieres anlægsudgifter til et beløb af ca. 200 mill. kr. I de senest forløbne 5 finansår har tilsagnsrammen imidlertid kun været udnyttet med følgende beløb: 30 mill. kr., 36 mill. kr., 46 mill. kr., 24 mill. kr. og 38 mill. kr., svarende til anlægsudgifter på henholdsvis 56 mill. kr., 65 mill. kr., 91 mill. kr., 48 mill. kr. og 87 mill. kr.

Under hensyn til, at investeringstilskud kun skal finde anvendelse inden for en begrænset del af de i bilag 2 nævnte områder, foreslås det, at beløbsrammen for sådanne tilskud fastsættes til 20 mill. kr. årligt.

Den bevillingsmæssige konsekvens af den foreslåede tilskudsordning udgør som lige anført 20 mill. kr. årligt. Det forudsættes i øvrigt, at de hidtidige årlige bevillinger til ydelse af garanti, lån og tilskud opretholdes uændret.

Lovforslaget skønnes ikke at have finansielle konsekvenser for kommunerne.

Det er vanskeligt at skønne over, i hvilken udstrækning de foreslåede ændringer vil nødvendiggøre forøgelse af personalet i Direktoratet for Egnsudvikling, men det må antages, at konsekvenserne for den statslige administration vil være begrænsede og formentlig kun nødvendiggøre ansættelse af nogle få akademiske medarbejdere og 1 à 2 assistenter.

Lovforslaget indebærer ikke konsekvenser for den kommunale administration.

Bemærkninger til § 1.

ad 1: Ifølge den gældende lovs § 6, stk. 1, sidste punktum, kan garanti kun ydes i det omfang, en hensigtsmæssig finansiering af de pågældende udgifter ellers ikke skønnes at kunne gennemføres. Bestemmelsen har givet anledning til tvivl om, i hvilket omfang der kan ydes garanti til velkonsoliderede virksomheder, der overvejer at flytte til et egnsudviklingsområde. For den erhvervmæssige udvikling i egnsudviklingsområderne må det anses for særlig betydningsfuldt, at økonomisk stærke foretagender placeres i disse. For at kunne motivere kapitalstærke virksomheder i deres beliggenhedsvælg foreslås der skabt klar hjemmel til også at kunne yde bistand til sådanne virksomheder.

ad 2: Den foreslåede ændring i § 6, stk. 2, er foranlediget af den under nr. 3 foreslåede adgang til at yde tilskud til anlægsfinansiering. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne under nr. 3.

ad 3: Den foreslåede bestemmelse er ny. Med hensyn til motiveringen for den foreslåede tilskudsordning henvises til det under *almindelige bemærkninger* anførte.

Til stk. 1.

I henhold til lovens § 6 kan der ydes garanti af statskassen for lån til industri- og servicevirksomheder til dækning af anlægsudgifter ved oprettelse, flytning, udvidelse, rationalisering, produktionsomstilling og lign. Til anlægsudgifter kan, hvor forholdene måtte tale herfor, henregnes udgifter ved undersøgelser og forarbejder (herunder forsøgsvirksomhed) samt ved afprøvning og lign. af en virksomheds produktionsapparat.

For yderligere at stimulere den erhvervmæssige udvikling og dermed beskæftigelsen i særlig vanskeligt stillede områder foreslås der åbnet adgang til at yde tilskud til industri- og servicevirksomheder til delvis dækning af de nævnte anlægsudgifter.

Som anført under *almindelige bemærkninger* forudsættes det, at afgrænsningen af de områder, hvor denne bistandsordning kan bringes i anvendelse, foretages af handelsministeren i medfør af lovens § 5, stk. 1. Med hensyn til de områder, der tænkes inddraget under ordningen, henvises ligeledes til det under *almindelige bemærkninger* anførte.

Investeringstilskud bør fortrinsvis forbeholdes industrivirksomheder, idet anlægsinvesteringerne her må antages at have størst beskæftigelsesmæssig effekt. Da imidlertid udbygningen af servicevirksomhed kan være af væsentlig betydning for et områdes erhvervmæssige udvikling, bør der også være mulighed for at yde tilskud til virksomheder af denne art.

Der bør i almindelighed kun ydes tilskud til projekter af et sådant omfang, at de må antages at have væsentlig indflydelse på et områdes erhvervs- og beskæftigelsesmæssige forhold.

Det vil være en forudsætning for at opnå tilskud, at projektet ikke påbegyndes, forinden tilsagn om tilskud er meddelt.

Til stk. 2.

For i tilstrækkeligt omfang at kunne gøre det attraktivt for virksomheder at placere sig i et svagt udviklet egnsudviklingsområde skønnes det nødvendigt efter en vurdering i hvert enkelt tilfælde at kunne yde tilskud på indtil 25 pct. af de med et projekt forbundne anlægsudgifter.

Ved udmålingen af tilskud bør der tages hensyn til arten af den pågældende investering. Det maksimale tilskud vil således i almindelighed kun kunne ydes til bygningsinvesteringer, hvorimod tilskud til maskininvesteringer normalt bør udmåles med lavere procentsatser.

Det forudsættes, at det ydede tilskud fritages for indkomstbeskatning ved en herpå sigtende skatte- lovsændring, og at virksomhedernes afskrivnings- berettigede investeringsbeløb formindskes med tilskudsbeløbet. Denne ordning vil gøre det nødven- digt, at der foretages en opdeling af det samlede tilskud, således at det kan fordeles på de enkelte afskrivningsberettigede aktiver.

Et projekt, hvortil der ydes såvel garanti i henhold til § 6 som tilskud i henhold til nærværende bestem- melse, vil herefter blive finansieret med en egen- kapital på mindst 10 pct., tilskud på indtil 25 pct. og en garanti, der ikke vil kunne overstige 90 pct. af anlægsudgifterne med fradrag af foranstående ikke garanterede lån (kreditforeningslån el. lign.) og det ydede tilskud, jfr. den under nr. 2 foreslåede ændring af § 6, stk. 2.

Til stk. 3.

For at sikre at de produktive investeringer, hvortil der ydes tilskud, får den tilsigtede beskæftigelses- mæssige virkning, og for at hindre, at tilskud ud- nyttes til urimelig fordel for modtageren, foreslås det, at der kan stilles krav om hel eller delvis til- bagebetaling af tilskuddet, såfremt virksomheden ophører, afhændes eller udlejes inden for en periode af 5 år fra dettes udbetaling. Et tilbagebetalingskrav kan tænkes gjort gældende, selv om afhændelsen sker med virksomhedens fortsatte drift for øje. Til- bagebetalingskravet tænkes ikke sikret ved pant i virksomhedens anlæg og vil eventuelt kunne ud- formes således, at kravet nedskrives med en femtedel for hvert år, virksomheden har været drevet det pågældende sted.

Overdragelse til den nære familie, til modersel- skaber eller lignende eller i forbindelse med en virk- somheds omdannelse til aktieselskab vil normalt ikke medføre krav om tilbagebetaling.

ad 4: Forslaget må ses i sammenhæng med det af arbejdsministeren samtidig forelagte ændringsfor- slag til lov om erhvervsrådgivning og uddannelse af ikke- faglærte arbejdere. I henhold hertil åbnes der i egnsudviklingsområderne mulighed for at yde bistand til uddannelse af arbejdskraften på den virksomhed, hvor den beskæftiges eller senere skal beskæftiges og således, at uddannelsen tilrettelæg-

ges specielt med henblik på den enkelte virksom- heds behov.

Den hidtidige adgang til i henhold til egnsudvik- lingslovens § 11 at yde tilskud til industrivirksom- heder til oplæring og træning af arbejdskraft fore- slås herefter ophævet, idet det må anses for mest hensigtsmæssigt, at den samlede administration vedrørende uddannelse af arbejdskraft henlægges til arbejdsministeriet.

Selv om virksomheder, der placeres i et industrielt mindre udviklet område, i videst muligt omfang ud- nytter den nævnte omskolingsordning, må det imidlertid antages, at virksomhedernes driftsresultater i de første år vil kunne blive påvirket af særlige vanskeligheder, herunder svigtende produktivitet.

I tilfælde, hvor det således dokumenteres, at en virksomhed har haft væsentligt forringede drifts- resultater som følge af de anførte forhold, må der skønnes at foreligge et behov for fortsat at kunne yde tilskud i henhold til egnsudviklingsloven. Ad- gangen til at yde tilskud foreslås derfor opretholdt i begrænset omfang som et efterfølgende supplement til de af arbejdsministeriet administrerede bistands- ordninger, der forudsættes udnyttet fuldt ud.

Til stk. 2 og 3.

De foreslåede regler svarer til bestemmelserne i den nugældende lovs § 11, stk. 2 og 3. Herefter kan der som hidtil kun ydes tilskud til industrivirksom- heder, som har opnået bistand til anlægsfinansiering i henhold til § 6, eller som er oprettet i en erhvervs- ejendom, til hvis opførelse der er ydet lån i henhold til § 9. Industrivirksomheder, der alene har mod- taget tilskud til dækning af anlægsudgifter i henhold til forslaget § 11, vil således ikke kunne opnå til- skud i henhold til nærværende bestemmelse, idet det finansielle behov i disse tilfælde må formodes at være mindre, og da hensynet til statens interesser som garantiyder eller kreditor alene gør sig gæl- dende inden for bestemmelsens nuværende virke- område.

ad 5: Den foreslåede ændring i § 14 er foranlediget af, at den årlige ramme for ydelse af tilskud i henhold til § 11 er indeholdt i sidstnævnte bestemmelse.

Bemærkninger til § 2.

Da formålet med tilskudsbestemmelsen i § 11 er at fremkalde produktive anlægsinvesteringer, der ellers ikke ville blive foretaget, foreslås det at be- grænse tilskudsordningen til projekter, der påbegyn- des efter lovens ikrafttræden.

Bilag 1.

Lov om egneudvikling.

Gældende bestemmelser.

§ 6. Garanti af statskassen kan ydes for lån til industri- og servicevirksomheder til dækning af anlægsudgifter ved oprettelse, flytning, udvidelse, rationalisering, produktionsomstilling o. lign. Til anlægsudgifter kan, hvor forholdene måtte tale herfor, henregnes udgifter ved undersøgelser og forarbejder (herunder forsøgsvirksomhed) samt ved afprøvning o. lign. af en virksomheds produktionsapparat. Garanti kan kun ydes i det omfang, en hensigtsmæssig finansiering af de pågældende udgifter ellers ikke skønnes at kunne gennemføres.

Stk. 2. Garantien kan ikke overstige 90 pct. af anlægsudgifterne ved det pågældende projekts gennemførelse med fradrag af de hertil optagne foranstående lån, for hvilke der ikke er ydet garanti efter denne lov.

§ 11. Tilskud kan ydes til industrivirksomheder, der i forbindelse med etablering, væsentlig udvidelse eller produktionsomstilling må forventes at få eller har haft særlige udgifter, herunder udgifter til oplæring og træning af arbejdskraft som følge af beliggenhed i et industrielt mindre udviklet område.

81 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

Forslag.

„§ 6. Garanti af statskassen kan ydes for lån til industri- og servicevirksomheder til dækning af anlægsudgifter ved oprettelse, flytning, udvidelse, rationalisering, produktionsomstilling og lign. Til anlægsudgifter kan, hvor forholdene måtte tale herfor, henregnes udgifter ved undersøgelser og forarbejder (herunder forsøgsvirksomhed) samt ved afprøvning og lign. af en virksomheds produktionsapparat.“

„Stk. 2. Garantien kan ikke overstige 90 pct. af anlægsudgifterne ved det pågældende projekts gennemførelse med fradrag af de hertil optagne foranstående lån, for hvilke der ikke er ydet garanti efter denne lov, samt med fradrag af tilskud ydet i henhold til § 11.“

„§ 11. I særlig vanskeligt stillede egne af landet kan der i hvert finansår inden for et beløb af 20 mill. kr. ydes tilskud til industri- og servicevirksomheder til dækning af de i § 6, stk. 1, nævnte anlægsudgifter.

Stk. 2. Tilskud kan ikke overstige 25 pct. af de nævnte anlægsudgifter.

Stk. 3. Såfremt en virksomhed, hvortil der er ydet tilskud, ophører, afhændes eller udlejes inden for en periode af 5 år fra tilskuddets udbetaling, kan der stilles krav om hel eller delvis tilbagebetaling af dette.“

„§ 11 a. Tilskud kan ydes til industrivirksomheder, der i forbindelse med etablering, væsentlig udvidelse eller produktionsomstilling har haft væsentligt forringede driftsresultater, der kan henføres til særlige vanskeligheder i forbindelse med virksomhedens placering i et industrielt mindre udviklet område.

Gældende bestemmelser.

Stk. 2. Tilskud kan kun ydes til virksomheder, som har opnået bistand til anlægsfinansiering i henhold til § 6, eller som er oprettet i erhvervsejendomme, til hvis opførelse der er ydet lån i henhold til § 9.

Stk. 3. Tilskud kan ikke ydes, hvis der er hengået mere end 3 år fra det tidspunkt, da den i henhold til § 6 opnåede garanti er sat i kraft, eller indflytning har fundet sted i en erhvervsejendom, til hvis opførelse der er ydet lån i henhold til § 9.

§ 14. Det fastsættes på de årlige finanslove, inden for hvilke beløb der i henhold til loven kan ydes garantier, lån og tilskud.

Forslag.

Uændret.

Uændret.

„§ 14. Det fastsættes på de årlige finanslove, inden for hvilke beløb der i henhold til loven kan ydes garantier og lån samt tilskud i henhold til §§ 11 a og 12.“

Bilag 2.

Fortegnelse over de nuværende egnsudviklingsområder.

I henhold til bestemmelsen i egnsudviklingslovens § 5 har handelsministeren fastsat, at de i loven hjemlede bistandsordninger kan finde anvendelse i følgende amter m. v.:

Thisted amt,
Bornholms amt,
Hjørring amt,
Tønder amt,
Viborg amt,
Maribo amt,
Ålborg amt,
Langeland og Ærø (Svendborg amt),
Samsø (Holbæk amt),

Ribe amt,
Ringkøbing amt,
Haderslev amt,
Åbenrå amt,
Grenå handelsdistrikt (Randers amt),
samt
Færøerne.

Det er samtidig fastsat, at lovens bistandsordninger vil kunne finde anvendelse i tilstødende grænseområder, der erhvervsgeografisk er sammenhørende med et af de ovennævnte amter, men som administrativt henhører under et amt, der ikke har fået tillagt status som egnsudviklingsområde.